

PHẬT THUYẾT THẬP THIÊN NGHIỆP ĐẠO KINH

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Thời gian: 13/08/2000

Giảng tại: Tịnh tông Học hội Singapore

Việt dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lưu

Tập 50

Chư vị đồng học, chào mọi người! Mời xem kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo, trang thứ chín, hàng thứ nhất:

Lại nữa, long vương! Nếu lìa nói thô ác thì được thành tựu tám loại tịnh nghiệp. Những gì là tám? Một, lời nói không trái mực.

Kinh văn rất rõ ràng, ý nghĩa sâu xa vô tận. Trong đây, Phật nói cho chúng ta biết làm thế nào thành tựu tịnh nghiệp, đặc biệt là đối với pháp môn niệm Phật mà nói. Mọi người đều biết pháp môn niệm Phật là tu tịnh nghiệp. Tịnh nghiệp tu từ đâu vậy? Tịnh từ miệng trước. Chúng ta xem thấy trong kinh Vô Lượng Thọ, Phật dạy chúng ta pháp cơ bản của tu hành là khéo giữ ba nghiệp. Trong khéo giữ ba nghiệp, vừa mở đầu Phật dạy chúng ta “khéo giữ khẩu nghiệp, không chê lỗi người”, chính là chỗ này nói. Do đây có thể biết, tu Tịnh độ là bắt đầu từ đâu? Chúng ta biết và hiểu rõ tầm quan trọng của đoạn giáo huấn này.

Thế nào gọi là nói thô ác? Ý nghĩa của từ này nhất định phải làm rõ ràng. Nói thô ác là nói lời thô lỗ; âm thanh, thái độ, từ ngữ khiến người ta khó nghe lọt tai, hiện nay gọi là câu mệnh lệnh. Cho dù là cấp dưới của bạn, họ không thể không phục tùng bạn, nhưng cùng lắm là bề ngoài bắt buộc phải phục tùng thôi, chứ trong tâm không phục, vậy là thất bại rồi. Thường thường vào thời khắc then chốt thì thuộc hạ sẽ phản bội bạn. Tại sao lại phản bội vậy? Ất có nguyên nhân, trong đó chắc chắn không thể thiếu nhân tố thường ngày nói năng không đúng lẽ mà tạo thành hậu quả, đây là mấu chốt thành bại của tất cả sự nghiệp thế xuất thế gian. Con người chung sống, đối đãi với nhau, việc nói năng chiếm phân lượng rất lớn. Thế nên nhà Nho dạy học, ngôn ngữ được xếp vào môn học quan trọng. Phu tử dạy học có bốn môn, trong đó môn thứ nhất là đức hạnh, môn thứ hai là ngôn ngữ. Từ đó cho thấy, ngài coi trọng ngôn ngữ biết bao. Ngôn ngữ là biểu hiện của đức hạnh, xem lời nói của bạn, xem thái độ của bạn, xem động tác của bạn thì biết ngay đức hạnh của bạn cao hay thấp. Chúng ta phải làm thế nào tu đức, tích lũy công đức? Đây là điều mà Phật Bồ-tát trong kinh luận thường dặn

dò chỉ dạy chúng ta, trong lời dạy đã nói rất nhiều, chư Phật Bồ-tát còn làm ra tám gương cho chúng ta thấy, nhu hòa ái ngữ, đây là cứu giúp mọi người.

Chúng ta thân cận thiện tri thức, tôi trước đây thân cận đại sư Chương Gia, lão cư sĩ Lý Bình Nam, tôi đứng bên cạnh quan sát các ngài tiếp khách, tiếp người đến học, tôi thấy rồi cảm động sâu sắc, học tập ngay chỗ này. Sự gần gũi của thầy đối với học trò thì không giống với đại chúng, đối với học trò thường xuyên dạy dỗ nghiêm khắc, nhưng đối với đại chúng thì không. Đối với học trò thì thầy có trách nhiệm giúp đỡ họ, thành tựu họ, nhìn thấy họ có lỗi nhất định phải nói. Cho nên trước đây thầy nói với chúng tôi, nói lỗi lầm người, ai chịu nói lỗi của người? Ai chịu làm oan gia đối đầu với người khác? Người thông minh, người có học vấn chắc chắn không làm việc này, chỉ kết thiện duyên với người, dứt khoát không kết ác duyên với người. Bạn có lỗi lầm, người khác sẽ không nói ra. Chỉ có hai hạng người nói ra lỗi lầm của bạn: một là cha mẹ bạn, hai là thầy của bạn. Bạn bè, đồng học nói lỗi lầm cũng chỉ một hai lần, nhiều nhất là hai lần, sẽ không nói lần thứ ba. Nói hai lần mà bạn không chịu sửa thì lần thứ ba sẽ không nói, vì sao vậy? Nói nữa sẽ trở thành oan gia. Vậy họ sẽ đối xử với bạn thế nào? Kính mà tránh xa. “Tránh xa” nghĩa là gì? Là không cộng sự với bạn. Bạn ở trong xã hội làm bất kỳ sự nghiệp gì cũng không được người khác giúp đỡ, người mà bạn gặp gỡ là người có quan hệ lợi hại với bạn, còn bạn bè đạo nghĩa thì một người bạn cũng không có. Cho nên, không thể không học đức hạnh, ngôn ngữ.

Sự thực hành của đức hạnh chính là thập thiện nghiệp đạo mà Thế Tôn đã nói trong bộ kinh này. Khẩu nghiệp quan trọng. Bạn có thể lìa nói thô ác thì bạn sẽ đạt được tám loại tịnh nghiệp. Loại thứ nhất: “*Lời nói không trái mực*”, chữ “mực” này chính là ngày nay chúng ta gọi là chừng mực, ngôn ngữ của bạn đúng đắn chừng mực, thông thường gọi là như lý như pháp, hợp tình hợp lý, không thái quá, cũng không bất cập, đây là loại tịnh nghiệp thứ nhất. Ngôn ngữ thái quá chúng tỏ là người nịnh hót, người xu nịnh; ngôn từ bất cập chúng tỏ ngạo mạn, coi thường người khác. Muốn ngôn từ có thể đúng đắn chừng mực, thì nhất định ở trong đời sống hằng ngày phải học tập, thường xuyên luyện tập để hình thành thói quen.

Hai, lời nói đều lợi ích.

Việc này rất quan trọng. Lời nói vô ích, trong Phật pháp gọi là hý luận, người thế gian chúng ta gọi là nói giỡn. Chư Phật Bồ-tát, người tu đạo không có hý luận. Hý luận và dí dỏm không giống nhau. Sự dí dỏm của người thế gian chưa

chắc là có lợi ích đối với đối phương, đối với đại chúng xã hội; lời của thánh hiền, quân tử gọi là “nói ra thành phép tắc”, lời nói ra đều có thể làm tiêu chuẩn cho đại chúng xã hội, đây chính là lợi ích. Do đây có thể biết, tịnh nghiệp là có lợi ích, nếu không có lợi ích đối với đại chúng xã hội thì đây không phải tịnh nghiệp. Lợi ích mà chúng ta có thể nghĩ đến, lợi ích quan trọng nhất là khiến chúng ta được tâm thanh tịnh, giúp chúng ta đoạn phiền não, tăng trí tuệ, đây là lợi ích chân thực.

Ba, lời nói ắt khế lý.

Lý là chân lý, nhất định không được trái ngược chân lý. Lời nói trái lý, thánh hiền quân tử dứt khoát không có, vì sao vậy? Họ nhìn thấy chân lý rồi, nhà Phật thường gọi là minh tâm kiến tánh, cho nên hành vi của họ, ngôn ngữ của họ nhất định tương ứng với tánh đức, lời nói và hành vi đều từ tánh đức mà tự nhiên lưu lộ. Mười hai bộ kinh giáo mà đức Phật Thích-ca Mâu-ni đã nói trong 49 năm đều là từ trong tánh đức lưu lộ ra, đây là khế lý.

Bốn, ngôn từ mỹ diệu.

Đây là khế cơ, khiến người nghe thấy hoan hỷ tiếp nhận. Ngôn ngữ khế cơ, khế lý mới có thể rộng độ chúng sanh. Đại sư Huệ Năng đã nói trong Đàn Kinh: “*Nếu người chân tu đạo, không thấy lỗi thế gian.*” Đây là khế nhập cảnh giới, đó không phải là phạm phu. Vì sao họ không thấy lỗi thế gian? Chúng tôi dùng cách nói của Tướng tông để cho mọi người dễ hiểu, vì họ đã chuyển thức thành trí rồi. Cương lĩnh tu hành của Tướng tông là chuyển ý thức thứ sáu thành *diệu quán sát trí*. Ý thức thứ sáu là phân biệt, không còn phân biệt nữa, mọi thứ không phân biệt nữa thì quán này là diệu quán, trí tuệ đã hiện tiền. Chúng ta ngày nay đối với người thế gian có phân biệt, các ngài không phân biệt nữa. Chuyển mặt-na thức thành *bình đẳng tánh trí*. Mặt-na thức là chấp trước, các ngài không chấp trước nữa, đối với tất cả pháp thế xuất thế gian đều không chấp trước. Các bạn nghĩ xem, đã xa lìa phân biệt, chấp trước, bạn muốn tìm lỗi làm thì hoàn toàn không thể, pháp thế xuất thế gian đều không có lỗi làm.

Trong các kinh Lăng-nghiêm, kinh Viên Giác, kinh Pháp Hoa, kinh Hoa Nghiêm, Phật đều nói tham sân si chính là giới định tuệ, giới định tuệ tức là tham sân si. Lời nói này là ý gì vậy? Là cái nhìn bình đẳng. Tham sân si và giới định tuệ là cực kỳ không bình đẳng, nhưng chúng lại là bình đẳng, chúng bình đẳng thế nào vậy? Tham sân si và giới định tuệ là cùng một tánh, là pháp tánh. Giác ngộ rồi gọi là giới định tuệ, mê rồi thì là tham sân si, mê ngộ không hai; mê là

pháp tánh, ngộ vẫn là pháp tánh, pháp tánh không có mê ngộ. Tướng biến ra khi mê là tướng của tham sân si, tướng biến ra khi giác ngộ là tướng của giới định tuệ. Nhưng bạn phải hiểu rằng: *“Phàm những gì có tướng đều là hư vọng”*, tướng này không phải thật, là vọng tướng. Tâm họ đã bình, lý đã đặc, vậy là tâm thanh tịnh hiện tiền. Tâm thanh tịnh, chúng ta thường nói thân thanh tịnh, cảnh giới thanh tịnh, tham sân si và giới định tuệ đều thanh tịnh. Đây là người gì? Pháp thân đại sĩ.

Pháp thân đại sĩ ứng hóa vào trong lục đạo, các ngài làm thế nào? Các ngài vẫn nghiêm trì giới luật. Vì sao vậy? Chúng sanh lục đạo đang mê nên các ngài phải làm một tấm gương tốt cho người ta thấy. Các ngài đi biểu diễn, lên sân khấu biểu diễn; biểu diễn nhất định phải chú ý đến đại chúng, phải chú ý đến xã hội trước mắt, lợi ích chúng sanh. Sự biểu diễn này nếu không lợi ích cho chúng sanh, không lợi ích cho xã hội thì không được làm. Ví dụ xã hội ngày nay, mọi người trong xã hội hiện nay đều không biết hiếu đạo, bất hiếu cha mẹ, bất kính sư trưởng; vậy thì Phật Bồ-tát đến những nơi này nhất định thị hiện hiếu thuận cha mẹ, phụng sự sư trưởng. Hiện nay, đại chúng xã hội không biết tôn sư trọng đạo, vong ân bội nghĩa, nghịch sư phản đạo; vậy thì Phật Bồ-tát thị hiện ở thế gian này nhất định là đặc biệt thị hiện hiếu thân tôn sư, nhất định là làm như vậy. Vì sao làm như vậy? Để cứu lấy thế đạo nhân tâm. Chư Phật Bồ-tát thị hiện ở nơi nào, thị hiện vào lúc nào, nhất định phải quan sát thời tiết nhân duyên, tức là chúng sanh ở nơi đó, lúc đó đã phạm những lỗi lầm nào. Phật pháp là giáo dục, làm sao có thể chấn chỉnh họ, giúp họ sửa đổi lại, đây gọi là thiện tri thức.

Ngày nay trên thế giới này đã không còn biết tôn sư trọng đạo nữa, chúng ta còn muốn phỉ báng thầy, còn muốn phê phán họ, còn muốn đấu tranh với họ; đây là dạy đại chúng xã hội bất hiếu với cha mẹ, không tôn trọng sư trưởng, quả báo sẽ ở ba đường ác. Loại giáo dục này, loại thị hiện biểu diễn này dẫn dắt chúng sanh đi vào tam đồ ác đạo. Loại người này là người nào vậy? Ác ma, đây không phải Bồ-tát. Cách làm của Bồ-tát là hoàn toàn ngược lại với điều này, Bồ-tát nhất định là thuận theo tánh đức, cho nên Bồ-tát dứt khoát không nhớ lỗi cũ, không ghét người ác. Giáo hóa chúng sanh phải biết đến lợi ích toàn thể, có thể hy sinh cá nhân để thành toàn cho mọi người. Đối với người phỉ báng ta, người sỉ nhục ta, người hãm hại ta, ta vẫn hết sức kính trọng, sự kính trọng này không phải giả bộ, mà là xuất phát từ tâm chân thành. Cảm hóa người ác, khuyến hóa xã hội, đây chính là Bồ-tát.

“*Ngôn từ mỹ diệu*” không phải là nói âm thanh nghe hay; âm thanh nghe hay dĩ nhiên là có trong đó, ý của “*mỹ diệu*” càng sâu xa hơn nữa, là khiến người khác nghe thấy hoan hỷ tiếp nhận. Lời nói này của bạn là lời vàng ngọc tốt lành, đây gọi là mỹ diệu; chúng ta hiện nay gọi là hợp tình, hợp lý, hợp pháp, thật sự là từ trong nhân từ, bác ái lưu lộ ra. Đây là thuộc về tịnh nghiệp, nhất định là từ trong tâm thanh tịnh lưu xuất ra, cũng có thể tịnh hóa nhân tâm, tịnh hóa tam nghiệp, đây đích thực là khế lý, đích thực là mỹ diệu. Tốt rồi, hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến đây.